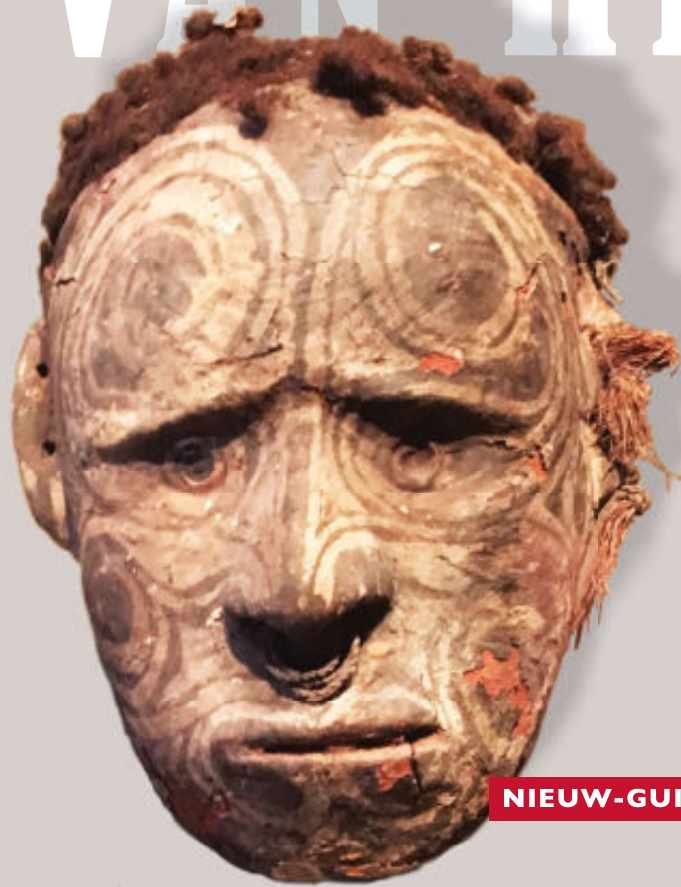

VAN HEINDE EN VERRE...

NIEUW-GUINEA

‘Portret’ van een overledene

Het oppervlak van schedels van overledenen werd in het Sepik-gebied met klei gemodelleerd naar de overledene. Zo ontstond een soort portret. De patronen op de schedels verwijzen naar de motieven die mensen droegen bij leven, tijdens speciale gelegenheden. Schedels met witte patronen waren van mannen, met zwarte motieven van vrouwen. Zo dragen de patronen bij aan de herkenbaarheid van de overledene. Het versieren duidde op eerbied, men wilde de voorouder op zijn voordeligst weergeven en tonen. De schedels zijn fundamenteel in het behoud van het geheugen van de clan. Schedels van voorouders die

de clan hadden opgericht worden bewaard in het mannenhuis. Koppensnellen, het onthoofden van de vijand, was er op gericht de levenskracht van de groep in stand te houden. Succesvolle koppensnellers stonden in hoog aanzien. Het bewijs van de kracht van een krijger zat in het aantal vijandelijke gemodelleerde schedels dat hij bezat. Hoewel de Nederlandse koloniale overheid in de jaren 60 van de vorige eeuw een eind maakte aan de praktijk, komen koppensnellersymbolen zoals de bidsprinkhaan nog steeds voor.

Tropenmuseum Amsterdam

Madoerese kris van gouverneur-generaal J. C. Baud

INDONESIË

Madoerese kris met een houten greep en ingelegde gouden inscriptie op de kling die versierd is met pamorpatronen. Het vergulden beslag van de houten schede is bewerkt met blad- en bloemmotieven en een monsterkop. Waarschijnlijk stelt dit Bonaspati voor, de angstaanjagende god van het bos. Deze kris werd in 1834 door de panembahan (vorst) van Pamekasan, Mangkoc Adie Ningrat, geschonken aan de toenmalige gouverneur-generaal van Nederlands-Indië J.C. Baud (1789-1859). Dit was tijdens een inspectiereis op Java en Madoera in

1834. Het uitwisselen van geschenken tussen inlandse vorsten en Nederlandse bestuursambtenaren was belangrijk voor de instandhouding van een goede relatie. Een kris was hiervoor heel geschikt: het was een machtssymbool en beschermde de drager tegen het kwaad. De tekst op de kling luidt: Aan Z:E den Gouv^rer Gen^lad^lint over. Ned^r Indie J:C:Baud. Op de keerzijde staat vermeld: Den Pan^m Van Panakassan Mangkoc Adie Ningrat/7e Junuar^j+ 1834.

Rijksmuseum Amsterdam

‘Echte Surinamers’ in Amsterdam

SURINAME

Afbeelding Rijksmuseum Amsterdam

In 1883 vond in Amsterdam de Wereldtentoonstelling plaats. Deze *Internationale Koloniale en Uitvoerhandel Tentoonstelling*, zoals de officiële naam luidde, trok in vijf maanden tijds meer dan een miljoen bezoekers en werd gehouden op een braakliggend terrein achter het in aanbouw zijnde Rijksmuseum. Naast 28 paviljoens waren er ook koloniale

afdelingen met ‘echte inboorlingen’. Het tentoonstellen van mensen werd toen als heel gewoon beschouwd en zou op latere tentoonstellingen nog vaak plaatsvinden. *Het Nieuws van den Dag* gaf ter herinnering een serie van 16 platen uit, waaronder deze van de inwoners van een Surinaams dorp, zoals ze in Amsterdam waren tentoongesteld.